

ALBI-EL CARGOL: DUES REVISTES DEL SEGLE XX

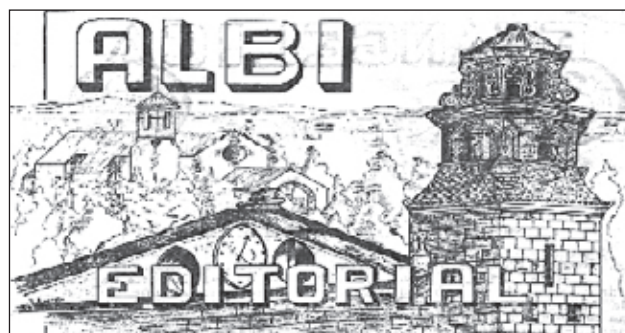
Ramon Miró Bernat

1. INTRODUCCIÓ

En el segle XX també a L'Albi la premsa comarcal va tenir les seves publicacions. Van ser *Albi* i *El Cargol*. Avui queden pocs exemplars d'aquestes revistes. En el primer cas, a l'arxiu parroquial hi ha els dotze primers números de la revista, i Jaume Ribé té fins al número 71, encara que li falta el número corresponent al mes d'agost de l'any 1950. He d'agrair la seva col·laboració en aquest treball ja que he pogut consultar la seva col·lecció particular. Referent a *El Cargol* he fet el treball gràcies als números guardats en la meua col·lecció particular.

2. ALBI

El mes de setembre de l'any 1946 apareix el primer número. Inicialment era tot en castellà, amb un disseny molt ben fet, i uns dibuixos molt expressius. Tot era obra de Jaume Macaya Prats. En un principi la revista valia 14 pessetes. L'any 1948 es va augmentar una pesseta. El seu contingut era de caire religiós (ja que era promoguda pel Sr. rector de la parròquia, Mn. Francesc Rovira) i també hi feia constar esdeveniments de la vila i altres de caire nacional i internacional. Constava de vuit pàgines distribuïdes en:

EDITORIAL on hi havia els dibuixos de l'església parroquial, i al fons l'ermita dels sants Cosme i Damià. Es feien comentaris d'aquest estil:

“La lectura es medio que nos conducirá lenta pero eficazmente a la adquisición de una cultura. Entonces habremos experimentado con nueva constatación la hermandad de los dos vocablos altamente sugestivos. CULTURA y PROGRESO, símbolo de la unión del cuerpo y espíritu en su actuar y de la supremacía de éste sobre aquel¹.

(...) Con la guerra se avanza falazmente en lo material y reverdece esporádica alguna que otra flor de sacrificio y de martirio. Los campos de batalla -igual que las almas- son sembrados de ruinas, desolación y esterilidad: solo amapolas teñidas de sangre y flores tronchadas en su plenitud vita². (...) La educación que no quiere decir cumplimiento, ni mera cortesía, ni ficción, sino sentido respeto y manifestado a la propia persona y a la ajena, compendio excelso de los derechos y deberes humanos³. (...) El Pueblo que ama

¹ ALBI, setembre 1946

² ALBI, octubre 1946

³ ALBI, abril 1947

sus tradiciones ama a si mismo es celoso de su progreso y siente el orgullo santo de su perfección y de su continuidad histórica⁴.

(...) La naturaleza reflejo de las divinas perfecciones, fuente del humano conocimiento, estímulo de la vida y su sostén, consuelo y reposo del espíritu, raudal de belleza y arquetipo de bondad.⁵ (...) Los que carecen de amor no comprenden ni estiman el matrimonio, institución basada en el amor; y los que lo entienden a la manera egoísta incómodas cuanto sea sacrificio. Unos y otros serán materia apta para el divorcio o desavenencia matrimonial⁶.

(...) El adulterio es a todas luces un desprecio formal y externo del matrimonio que es unión indisoluble y efectiva renuncia del cuerpo, con su concupiscencia, en aras del amor conyugal; es el adulterio una decidida voluntad de escisión del contrato público y solemne de matrimonio; una traición burda canallesca; un estrepitoso derrumbarse de la familia, sagrada institución sostén de la sociedad; una mísera subversión de valores: la enorme transcendencia social de la familia supeditada y propuesta a un vil instinto carnal⁷.

La segona plana, EVANGELICA, és on hi ha els dibuix dels quatre símbols del evangelistes. El seu contingut és el comentari estricte dels Evangelis:

Esta Paz que el Señor comunica a sus hijos es el Aquietamiento interno. El Ansia de ideales supraterrénos y El Germen de la verdadera hermandad, tres condiciones fundamentales e inamovibles de la Verdadera Paz, que no es poder de la fuerza ni letra muerta, sino espíritu y libertad⁸.

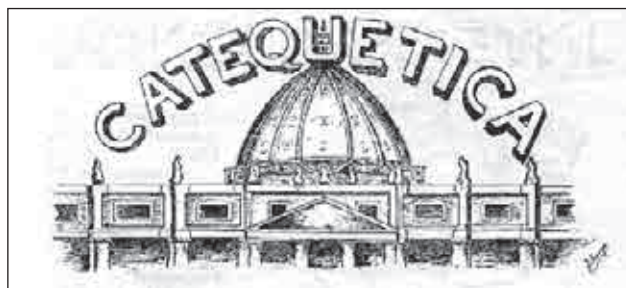
(...) Vimos desfilar por las avenidas de grandes urbes a centenares los obreros, yendo o de vuelta del trabajo, tristes, cabizbajos, pesimistas. Las mesas del casino las contemplamos, aquellas tardes plúmbicas, rodeadas de hombres de carrera y de gente burguesa. En ambientes rurales se oye ininterrumpida la queja del duro trabajo. Y vociferan, tras cartelones, abigarrada muchedumbre, por aquellas viudades de Dios, en demanda de menos tiempo de jornal.

Todos califican al trabajo con el ademan y el porte: Esclavitud para los primeros; algo inútil, para los engolfados en la mesa de juego del café; el rudo lo tiene por pesada carga, y los huelguistas, como una moderna conquista su aligeramiento⁹.

(...) Desde siempre fueron las riquezas sinónimo de poder, dominio orgullo, placer. Las riquezas han sido el arma stánica que dividió a la humanidad en poderosos y pobres, al igual que el lazareto separa al apestado de los sanos. Oro era el botín del vencedor, de oro las efigies idolátricas y los aros y alhajas de las concubinas, de oror se alimentan espías y traidores, por el oro vinieron revoluciones y el motín...¹⁰

Segueix CATEQUETICA. El dibuix és la cúpula de l'església de Sant Pere del Vaticà. Els escrits sempre eren un complement de la pàgina anterior:

"Siempre tendréis pobres entre vosotros" replicó Jesús a los que le censuraban por el despilfarro de los perfumes de la Magdalena. Natural, muy natural la diferencia de fortunas entre los hombres dada la diversidad de talentos, de cualidades, de moralidad. El nivelamiento humano de la riqueza es utópico, como lo es el de la igualdad física o psíquica¹¹.

(...) Ni para el cuerpo ni para el alma es cosa mala la enfermedad. Muchísimos son los organismos que después de una dolencia, la cual ha sido vencida totalmente, se ven fortalecidos e inmunes no ya contra la propia enfermedad superada sino contra otras, debido a la profunda depuración corporal experimentada¹².

(...) ¡El desierto! "En la solemne magestad del desierto, dice el naturalista Wallace, todos los ruidos se apagan, buscan, en vano, los ojos el refrigerio de una sombra en la ilimitada superficie amarilla; la soledad del desierto produce la impresión del espacio infinito y su inmensidad invita al ensueño, despertando sentimientos de respeto y devoción"¹³.

⁴ ALBI, juny 1947

⁵ ALBI, setembre 1947

⁶ ALBI, abril 1950

⁷ ALBI, maig 1950

⁸ ALBI, octubre 1946

⁹ ALBI, novembre 1946

¹⁰ ALBI, febrer 1947

¹¹ ALBI, febrer 1947

¹² ALBI, març 1947

INTERNACIONAL, un dibuix de la bola del món amb una tira que porta aquesta inscripció: “*Crux stat-dum volvitur orbis*”. En aquesta plana es donaven les notícies internacionals, com en plena lluita pel poder a la Xina Chang Kai Sheh es va convertir al cristianisme, encara que més tard es va haver d'exiliar a Taiwan. També parla, per exemple, de l'avió nord-americà que va caure als Alps i que va ser rescatat pels monjos del monestir de San Bernat de Mentó, i que són famosos pels seus gossos també coneguts per Sant Bernats. La reconstrucció de l'Abadia de Montecassino que va ser destruïda durant la Segona Guerra Mundial. Es feien articles diversos sobre ètica moral. Un escrit contra l'eutanàsia acaba així:

*El hombre que ha matado a otro es capaz de cualquier crimen. He ahí los principios de Deontología médica, esta ciencia que debería imbuir la conducta de los profesionales y figurar en primer lugar en las bibliotecas médicas. Son inmorales las tres formas de la Eutanasia Física provocada artificialmente, a saber la supresión de los dolores supremos, mediante la abolición súbita o gradual, de la conciencia y sensibilidad; la aceleración de la muerte, en el momento de presentarse como inminente o inevitable; y la extinción de la vida, con el consentimiento del interesado o prescindiendo del mismo para poner término a largos sufrimientos de un enfermo incurable o a cargas demasiado pesadas para la familia o la sociedad*¹⁴.

Es parla d'un temple situat a la ciutat d'El Caire a la barriada de Choumbra, que és visitat per catòlics, musulmans, jueus i pagans. Es calcula en uns 4000 pelegrins mensuals. També es fa esment del còlera que va afectar a Egipte al novembre de l'any 1947. Es fa referència a la mort de Martin Bormann (membre del partit nacional socialista alemany perseguidor de jueus i catòlics), a causa d'una terrible malaltia. Sorpren que al final de la seva vida va demanar poder confessar-se i protecció per als seus fills. Al gener de 1948 també explica la retransmissió per televisió

de la missa des de la catedral de Sant Pere i Sant Pau de Filadèlfia. En el mateix número critica la celebració de l'any nou a l'avinguda de Nova York considerant la festa: “...esperar entre suspiros, temores, bacanales ritos paganos la llegada del año nuevo?”¹⁵

En el maig del 1949 es fa menció de la independència d'Irlanda. Acaba l'article amb *¡Gloria a Irlanda católica y libre!*¹⁶. Al juliol del 1949 diu que la Sagrada Congregació del Sant Ofici “*excomulga a aquellos que profesan la doctrina del comunismo materialista y ateo, y sobre todo a aquellos que la difunden y propagan*”¹⁷. A l'agost del 1949 es fa una severa crítica per la llei que es decretà al Japó pel control de la natalitat per raó de la sobre població que patia aquell país. Al novembre de 1949 es fa un esment del capità Robert Lewis, que va ser qui va pilotar l'avió que va tirar la primera bomba atòmica sobre Hiroshima. Estava totalment desolat i es va retirar en un monestir. Al desembre del 1949 es diu que el proper mes de gener entraria en vigor la nova constitució de l'Índia que respectarà les castes, les religions i els privilegis.

Seguia NACIONAL amb el dibuix del castell de la vila i l'escut dels Erill i els Cartellà. Com el seu nom indica les notícies eren de caràcter nacional, però sempre de caire religiós. En el primer número parlava del P. Arthur Paytón que viatjava a una leproseria de Nigèria on es proposava fer un reportatge de la malaltia de la lepra. Del congrés eucarístic i de la coronació de Santa Maria la Real a Navarra amb l'assistència de més de 100.000 persones. En el mes de desembre del 1946 es comunica la mort de Falla, el més gran compositor dels temps moderns, dient que la mort li va sobrevenir treballant en el poema de Verdaguer “L'Atlàntida”. Al mes d'abril de 1947 parla de l'Opus Dei, a qui alguns la qualificaven de maçoneria blanca, però que seria molt notable el dia que el Papa aprovés dita ordre. Al setembre de 1949 es diu que Catalunya renaixia fa mil anys de la dominació àrab i que es reparaven les runes de les esglésies que havien destruït els musulmans i anomena els monestirs que comencen una nova vida amb la difusió de les ideologies cristianes.

Seguia ARCHIDIOCESANA, presidit per una T majúscula i l'escut de l'arquebisbe. En aquesta plana es donaven les notícies de l'arxidiòcesi. A l'octubre del 1946 es parla de l'entrega del tron daurat per la verge Bruna de Montserrat, i d'una exposició de fotografies del monestir de Poblet a Montblanc. Al novembre del 1946, es fa esment de la fundació de la “Hermandad de Bienhechores del Monasterio”.

¹³ ALBI, desembre 1947

¹⁴ ALBI, juliol 1947

¹⁵ ALBI, gener 1948

¹⁶ ALBI, maig 1949

¹⁷ ALBI, juliol 1949

Al febrer del 1947 es destacava que es feien grans esforços davant de la Santa Seu per poder aconseguir que el dia 27 d'abril fos festa de precepte a Catalunya.

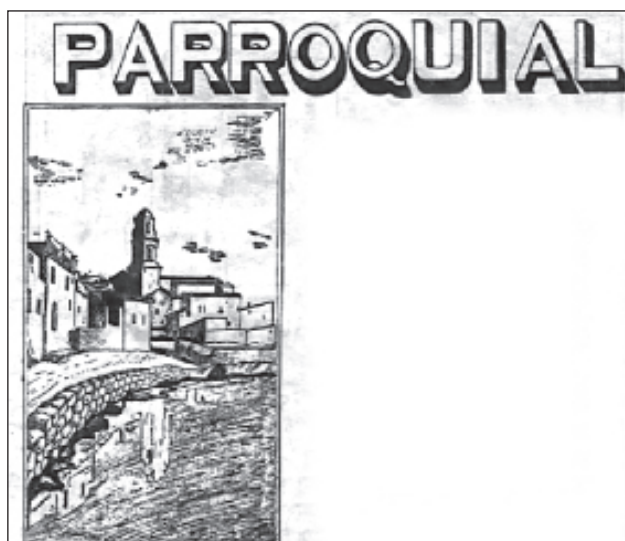
"VINAIXA.- La bella Parroquia de Vinaixa es un monumento artístico. Su celoso Párroco consiguió una subvención del estado para la conservación y embellecimiento del templo y podemos decir que ha salido con éxito de tan grande empresa, habiendo dejado recuerdo imperecedero de su depurado gusto y de su espíritu infatigable por las cosas de Dios. CERVIA. Han sido las clásicas y patrias ejecuciones corales las que han divulgado a los cuatro vientos el nombre de su Orfeón "El Risinyol de les Garrigues" cuyo diector y alma el Rndo. Cura Párroco. Pasan de 150 los cantores. Suejecutoria ha sido tan rápida como encumbrada, ya que se cuenta por meses su fundación y son las ciudades de Tarragona, Lérida el Monasterio de Poblet e incontables poblaciones que han gustado sus polifonias. Que por el camino del arte musical sepan ir a Dios. VILOSELL. En el Ermitorio dedicado a la Aparición de San Miguel Arcángel se celebró el día 8 de mayo su fiesta anual. Es un paraje abrupto de alta montaña, rico en agua y extremadamente cautivador para el amante de la soledad del monte de avundante vegetación y fácil acceso. Siendo de antiguo parroquia del Vilosell Abadiado de Poblet ¿ que tiene de extraño que aquel ermitorio fuese escogido por aquellos monjes en tan bello emplazamiento? No hay duda que la visita a este lugar deja recuerdo inolvidable y mucho más se tiene la suerte de la compañía de su famoso Párroco con su donaire proverbial. TARRES: Los que conocemos esta fervoroso Parroquia por haber ejercido nuestro ministerio en ella podemos calificarla de avanguardista en el movimiento espiritual. Sus fieles, siempre atentos a las insinuciones de su actual y bondadoso Párroco, acaban de erigir un altar a la Virgen de Fátima costado por los jovenes de Acción Católica. Se celebró una devota fiesta en la que predicó el venerable Dr. Bergadá que emocionó profundamente con su palabra llena de unción¹⁸.

Al setembre de 1948 es comunica la mort de l'Arquebisbe Cardenal Dr. Manuel Arce Ochotorena ,ocorreguda el 16 del mateix mes. Al mes de novembre del 1948, al quedar bacant la seu de l'arquebisbat, se substitueix l'escut de l'arquebisbe per una creu. Al desembre del 1948 es demanava pregàries perquè ploqui, per culpa de la gran sequera

que estava assolant els nostres camps, i que podria ser un càstig de Déu. I també fa esment de l'aplec comarcal d'Acció Catòlica a Vinaixa.

PARROQUIAL, presidit per un dibuix que representa una vista de la vila des del pont del portal dels Aubis amb el riu amb aigua. En aquesta pàgina es reflectia el moviment a la parròquia: batejos, defuncions, casaments i altres.

Setembre de 1946: regal de la família de Fernando Conillera, un calze de plata treballada i durat. El dia dels Sants Cosme i Damià es cantà el credo "pobletà" del músic local Cosme Ribera. Es comunicava al mes d'octubre de 1946. Al febrer de 1947, per raó d'una gran nevada i amb els carrers intransitables, se susprenien totes les activitats parroquials.

Any 1946: Batejos 17, matrimonis 7, defuncions 13, compliment pasqual, 72,12% compliment dominical 57,25%, comunions 15.200.

Any 1947: Batejos 14, matrimonis 5, defuncions 7, funerals 6, compliment parroquial 76,47%, comunions 13.500, sermons predicats 230.

Any 1948: Batejos 15, matrimonis 10, defuncions 17, comunions 16.000, compliment pasqual 78%

Any 1949: Batejos 11, matrimonis 7, defuncions 25, comunions 12.300, compliment pasqual 78,2%.

Es remarca que des del setembre del 1939 al 1949 tan sols duess persones han mort sense rebre els sagraments. Al febrer 1949 es diu que es canvia la creu del Sant Crist que pesava 55 quilograms per una que pesa 30 kgs. A l'Església com a molts llocs durant la guerra civil es van destruir tots els altars i a l'agost del 1948 és inaugurat el del Sagrat Cor, obra dels talles salesianos de Barcelona i regal de la família de Fernando Conillera (*cal Sort*). Al setembre de 1948 és l'altar de Santa Teresita, obra dels tallers Camps i Arnau i escoles salesianes de Barcelona, regal de la família de Ramon Bernat (*cal Bernat*).

¹⁸ ALBI, juny 1947

Al setembre del 1948 també es van col·locar les imatges dels sants Cosme i Damià a la capella que hi ha a l'entrada del poble i també hi posaren llum elèctrica. Al novembre del 1948 és inaugurat l'altar de Sant Josep, fet als tallers de Juan Sotoca de Reus i regalat per la família de Jaime Guiu (*cal Magriñà*). El Dr. Magí Albaigés va regalar un calze a la parròquia. A l'octubre-novembre de 1950 la benedicció de l'altar de la Verge del Carme, de marbre, regal de la Família Nolla i el dia 8 d'octubre es beneeixen els altars de Sant Isidre i la Puríssima o de les Filles de Maria. Aquests dos eren d'alabastre de l'empresa "Alabastros Miquel" de Serral. Amb aquets dos altars queda totalment restaurada l'església. Cal destacar que els dos últims altars es van aconseguir per donacions anònimes. Es va restaurar la capella del Sant Crist. També es volia fer un altar Major d'alabastre. Sembla que es va fer un avantprojecte, però mai no es va fer realitat.

L'última plana de la revista era DIVERSA, amb un dibuix extret d'un quadre de Baldomer Gili Roig on es veu la plaça de la vila que el pintor va titular "*Calleja Marinera*", en la qual hi havia esdeveniments diversos. Com les visites que feien a la vila diferents personatges o els estudis que cursaven els joves, que sempre eren de les cases més riques. En els primers números destacaven els resultats del futbol, fins i tot es van plantejar fer una pàgina dedicada a aquest esport, però no es va dur a terme.

*Por segunda vez este invierno, en la noche del pasado 23 de Enero, cayó una copiosa nevada. La nieve que siguió cayendo hasta el día 26 alcanzó mas de 50 cms. de espesor. El día 28 nevó nevamente alcanzando unos 20cms. sobre los 50 anteriores. Se han registrado máximas de 1 grado sobre cero; mínima de 7 grados bajo cero*¹⁹.

Es pateix una gran sequera al juliol del 1949. Es diu que la població està mancada d'aigua, i que l'alcalde està fent uns grans esforços per poder solucionar el problema. A l'agost del 1950 es construeixen 34 bancs per a l'església, i que hi ha famílies que n'han adquirit alguns inclús hi feren gravar el seu nom i era el banc on estava la família propietària en totes les cerimònies religioses. Al setembre de l'any 1950 es diu com s'ha de besar l'anell del senyor Bisbe en

la seva visita pastoral. En el número 50 corresponent a l'octubre-novembre de 1950 és explicada aquesta visita amb tota mena de detalls.

*Albi 2 Montblanch 0 Alineación local : Marcel, Fermín, Cornet, Carreras III, Nogués, Carreras II, Serra, Amorós, Alberich, Miró, y Bernat. Alineación Montblanch: Marsal, Bulló Carreras, Pellicer, Espinar, Borrell, Gaya; Cartaña II, Cartaña I, y Gallardo. La primera parte termina con empate a cero debido a la valiente actuación de la defensa local. En la segunda debido a la actuación hábil y muy aplaudida de los nuestros Nogués, Marsal y Alberich se presionó de tal manera sobre el adversario que quedó batido por el resultado victorioso de 2 a 0 a nuestro favor. El árbitro Sr. Ciurana mostróse imparcial en su actuación*²⁰.

En el número 5 de gener de 1947 hi ha dotze pàgines i es continua fent en castellà. Les pàgines afegides són ACCION CATOLICA, on hi ha el seu escut oficial i parla de tot el que fa referència a aquesta organització tant a nivell local, nacional o internacional.

LITERARIA. El dibuix era una parella asseguts davant la llar de foc llegint. Els articles d'aquesta plana eren d'una prosa tan florida que semblaven redaccions fetes en poesia.

*Los ancianos echaron la voz a tiempo: ¡Nevada! Como movidos por orden real molbilízanse grandes chicos, bestias de carga y carretas... Humano hormiguero de idas y venidas. Pasada una hora, nieva; la nieve primera que viste de blanco a los rezagados en la recogida de forrges y va cambiando de aspecto la aldea totalmente*²¹.

¹⁹ ALBI, febrer 1947

²⁰ ALBI, juny 1947

²¹ ALBI, gener 1947

INVIERNO. *El frío arrecia. Es la hora del crepúsculo, la más triste para nuestro huérfano. Lo sabe, lo presente, lo espera... Las lágrimas que corren por sus mejillas alivian su corazón. Es la hora triste del atardecer, y debe ser por esto que comparte su pena el huérfano con las sombras vagas, los arrullos de las aves, los sonidos dilatados de las cosas y la luz difusa de la tarde*²².

LAS GOLONDRINAS *Con las golondrinas ha llegado tierras adentro la brisa del mar. Las tierras del interior pasan repentinamente del frío al calor. Alivio vespertino el aura marina que despierta lo comatoso de la jornada y esparce alegría por calles y campos. Como si el buen augurio fueran estas aves simpáticas*²³.

En el mes d'octubre de l'any 1948, en aquesta plana apareix el primer article en català: **LA LLAR, FOGAR DE TRADICIÓ**

*En un santiamèn s'ha fos la claror de la tarda. Els infants suara feien rotllana a la foguera de pàmpols de la plaça. Bufa una tramuntana freda que es fica als ossos. Les llars branden ja, i poc a poc tots s'hi arreceren. El perol penja dels cremallers negres mentre la mare cantusseja dolçament. Els petits han fet cap ja i pregunten pel pare que ells s'imaginaven venir dels conreus, en aquella hora baixa, per camins de fantasia*²⁴.

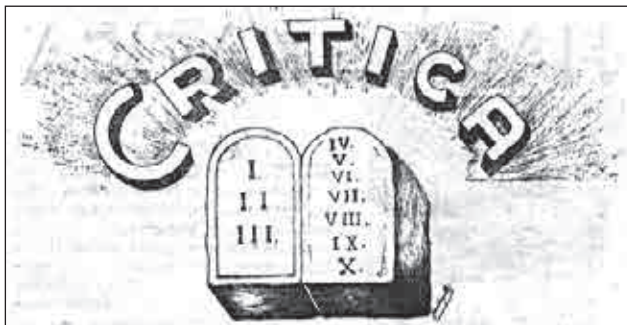
CANÇÓ DE LA PLUJA. *La pluja comença suau la corrandà que el riu cantarà amplament. La pluja és verda, diu la dita popular. I mentre les gotes dancen pels teulats i pels tolls, la fantasia somnia prades ubèrrimes i matisos infinits de verdor*²⁵.

HAGIOGRAFICA. Hi ha un dibuix del retaule de l'altar major de la Parròquia destruït l'any 1936. Es narra la vida dels Sants, en aquesta plana es troba la major part dels escrits en català.

CRITICA. El dibuix d'unes pedres que representaven els deu manaments i es feia crítica de les pel·lícules de cinema. Es donaven les qualificacions oficials i les d'Acció Catòlica. Aquestes eren:

1.- Apta per a tots els públics / 2.- Per joves / 3.- Grans / 4.- Perillosa / 5.- Dolenta. Aquestes dues últimes no era aconsellable veure-les pel perill que comportaven.

L'any 1946 la millor pel·lícula va ser "*Las campanas de Santa Maria*". Destaquen que era catòlica i que havia estat ben qualificada, els seus protagonistes eren Ingrid Berman i Bing Crosby. També deia que havien filmat la pel·lícula del Pare Damián, apòstol dels leprosos i que havia estat projectada amb gran èxit a París.

També en la mateixa pàgina es poden llegir diferents felicitacions cap a la revista de diverses personalitats. Es fa referència al full parroquial de Cervià com una obra excel·lent, i a diversos opuscles que va escriure Mn. Enric Ribera. Era una crítica a la literatura i al cinema. Des del juny del 1950 també es feia crítica teatral amb la qualificació de les obres: *Una tarde con la pandilla* 1.- *Flores naturales* 2.- *Vidas privadas* 3.- *El arco Iris de la canción* 4.

En el número 12, amb motiu de celebrar-ne el primer any de la revista, hi ha un suplement especial amb la felicitació del Sr. Arquebisbe. Al segon any (número 5) la revista s'incrementa en quatre planes més.

LITURGICA, el dibuix de dita pàgina és un encenser del qual surt fum. El tema d'aquesta plana és l'evangeli dels diumenges i un comentari de la litúrgia, que significa el temple, i d'altres temes religiosos.

APOLOGETICA, el dibuix és una trona i un llibre, i era una petita reflexió de temes diversos.

MISIONAL, el dibuix és una creu enmig d'una vall desèrtica. La seva informació era totalment dedicada al treball que es feia a les missions i reflexions missioneres. En el

²² ALBI, febrer 1947

²³ ALBI, maig 1947

²⁴ ALBI, gener 1949

²⁵ ALBI, maig 1949

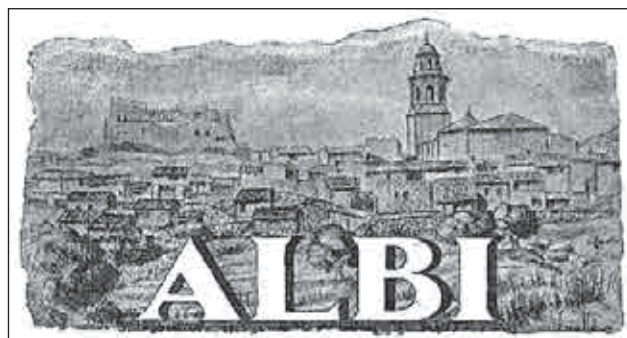
número corresponent al mes desembre del 1948 es fa un ampli resum de la "santa Missió", celebrada en la vila del 29 de novembre al 9 de desembre, destacant que l'assistència va ser del 90%.

SOCIAL. En el dibuix es poden veure unes fàbriques i un pagès treballant la terra, i una rodona on hi ha les paraules "Justicia et pax oscultae sunt" El tema d'aquesta plana era el més conflictiu pel moment en què va ser escrit. Es tractava de temes com el treball, el treballador, l'empresari etc.

"Decir trabajo es tanto como decir obrero. Y toda la literatura revolucionaria y materialista provocadora de la lucha de clases es el índice manifiesto del concepto que el trabajo se tiene: "El trabajo, la única fuente de riqueza"; "El trabajo, la máxima explotación del proletario"; "El trabajo, el enriquecimiento con su plus valia de los acaudalados"; "El trabajo, la ruina y esclavitud de los pobres"; "El trabajo, el único título de propiedad". Doctrina éstas que han provocado revoluciones, envenenado conciencias, pervertido generaciones y han llegado a crear en los actuales tiempos dos colosos enemigos, prestos a una lucha titánica para poder implantar en toda la latitud de la tierra la concepción marxista de la vida o sobrevivir a tan funesta y suicida pretensión"²⁶.

(...)"Es lógico, cívico y cristiano la camaraderia entre los que trabajan en una misma labor, patronos y obreros. Están empeñados en una misma tarea en pro de la sociedad; pasan juntos la mayor parte de las horas de la jornada; unos complementan el trabajo de los otros; tienen puesto un mismo amor sobre una cosa misma; acarician proyectos comunes para el progreso del trabajo; viven del rendimiento de un mismo negocio. ¿Por qué odiarse, mirarse con indiferencia, desconocerse los que poseen idénticos afanes? ¿por qué no amarse los que conviven en un labor comun? ¿No es razonable que los operarios diversos para el mejoramiento del negocio se traten, compartan criterios, conversen sobre lo que reclama lógicamente intercambio?"²⁷.

En el segon any es torna a enumerar la revista amb el número 1, però es diu que és l'any dos. Segueix el mateix format i planes. El color dels dibuixos és divers: blau, lila, verd, etc. Canviava de color cada tres mesos. No és fins al número 32 que s'edita en un color gris i ja no canvia més. Al començar l'any III es passa directament al número 25. Continua sent mensual fins al número 50 que passa a bimensual i en aquest número es diu que el proper tindrà una reforma total.

El corresponent al mes de desembre no va sortir i es comença el nou any amb un nou format. Quasi podria dir que totalment diferent del que eren els primers cinquanta números. Tots els conceptes són molt més radicals que els dels primers números. Encara que el primer número corresponent al mes de gener va ser mensual i tots els que seguiren foren bimensuals, menys el número 55 corresponent al mesos d'agost-setembre-octubre de 1951, i el núm. 71 que és l'últim del que tinc notícies que també va ser trimestral i correspon als mesos de maig-juny-juliol de 1954. Continua sent el corrector i dissenyador el Sr. Josep Miquel Macaya. La nova portada és una reproducció del quadre de Baldomer Gili Roig, on es veu la vila des de la part de les

Seguretes, i al mig de la plana una rodona amb la Immaculada i envoltada de les paraules: PARROQUIA DE STA MARIA. VILLA DE ALBI.

COMENTARIO ACTUAL.- Aquí es tractava sobre fets recents. La il·lustració era un bloc amb uns fulls que estaven arrancats i una ploma (parker) intentant escriure al més ràpid les últimes notícies.

"Roma ha hablado y exige obedecer sus consignas para que este instrumento poderosísimo de difusión y conquista esté en manos responsables, y por ser el baluarte último donde se

²⁶ ALBI, març 1948

²⁷ ALBI, maig 1949

refugian nestros más preciados tesoros-la familia-apetecidos por el espíritu del mal, sena defendidos con bravura y eroísmo por los que luchan del lado de Dios a quien pertenecen de justicia.²⁸ La radio, aún en país católico como el nuestro, tiene de mundana un ochenta por ciento. Es otro medio que no han sabido aprovechar los católicos ¿nos contentaremos en que se radie el viernes una emisión religiosa, otra el domingo y acaso un rezo diario y música abominable artística y moralmente en casi las restantes horas de sus emisiones? Es un medio doméstico de perversión cuyo alcance no puede medirse. La profana canción moderna pervierte la inteligencia y seduce al corazón. Y no podemos alardear de pensar que Cristo vence si no cristianizamos esos medios modernos de difusión. Va a establecerse, con retraso, en nuestra patria la televisión que en otros países casi está de vuelta ya. ¿En que manos estará este maravilloso invento?²⁹.

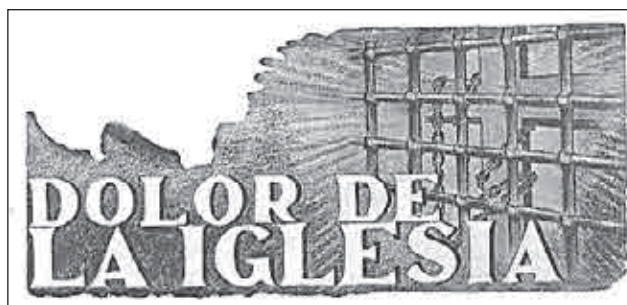
En aquesta plana, en el número 57, torna a parlar de la televisió destacant que en els països que la tenen la gent ha deixat d'anar al cinema per estar-se a casa mirant-la. Diu que és un dels mitjans de comunicació del futur i recalca que els catòlics no haurien de deixar ens mans dels pagans aquest invent.

LA IGLESIA AVANZA. Es comentaven tots els moviments i progressos del que feia l'església arreu del món. La il·lustració era l'església de Sant Pere del Vaticà que irradiava una llum cap a un món tenebrós.

¿NUEVA ACTITUD DE TITO? En un discurso en Mostar (Yugoslavia) dijo el dictador que anunciaba una inteligencia del gobierno comunista de Yugoslavia con las autoridades eclesiásticas <Porque mucho hemos aprendido estudiando los graves errores cometidos por la revolución rusa> que este perseguidor de la Iglesia abra de hecho los ojos ante las ferocidades inhumanas perpetradas bajo su infausto dominio y enmiende las enseñanzas de los que fueron sus maestros en el arte de oprimir a los humanos³⁰.

DOLOR DE LA IGLESIA. El tema d'aquesta plana era les persecucions que sofria l'església arreu del món. La il·lustració era una creu encadenada que desprenia llum a través d'una reixa que simbolitzava una presó. Amb motiu d'un congrés maçònic fet a París es deia:

La eterna consigna masónica es el laicismo, defendiendo las instituciones libres contra los manejos del Vaticano; aprender de la Iglesia que por la caridad y beneficencia posee el control de los indigentes y desheredados, y contra-restar tal proceder por la filantropía humana que aleja de la mente toda esclavitud. Tomar con ardor el problema de la escuela negando toda subvención a la enseñanza confesional. En cuanto a la cultura-arma poderosa de la Iglesia-cabe echar mano de los medios más eficaces: prensa, radiodifusions, conferencias y formación de la juventud. Lucha férrea antimisional a fin de liberar a los pueblos que entran a la civilización del yugo de la Fe y crear en ellos otros ideales humanos en substitución de aquellos. Programa diabólico y demoledor de los pueblos éste de la masonería francesa en su lucha contra Dios. Duro es empero dar contra el agujijón; quizá perdure el ensañamiento contra lo más sagrado, mientras pasarán unotras otro de esos funestos masones a dar cuenta al Que en vida tanto odiaron³¹.

CONSIGNAS. El pensament i notícies del pontífex de Roma. La il·lustració era la bandera del Vaticà ondejant un camp on hi ha tendes de campanya.

La sabia y Santa orientación de los capitales es obra social de primer orden.- A los representantes de 47 naciones en el Congreso Internacional de Credito les dirigió el Papa, en su audiencia, un maravilloso discurso bogando por el uso del crédito de los Establecimientos Bancarios más que a bajos miras egoístas, a altruístas, morales, sociales. Atraer el capital y darle una alta función social. El crédito al servicio de las ideas, de los inventos de los genios, de los agricultores, de las empresas benéficas y pasa remediar el paro. ¡Cuánto bien puede hacer el dinero cuando está en manos de un sabio y moral consejo de administración! En cambio el capital explotado con fines egoístas no atiende

²⁸ ALBI, gener-febrer 1954

²⁹ ALBI, abril-maig 1951

³⁰ ALBI, agost-setembre-octubre 1951

³¹ ALBI, juliol-agost 1952

a que el negocio sea agiotista y digno de toda recriminación ¡Y cuánta inmoralidad, malversación, lujos desmedidos síguense de tal proceder!³².

CONTEMPLA Escrits per enaltir els valors naturals o sobrenaturals i amb una retòrica extraordinària. La il·lustració era un cel estrellat. En aquest apartat els escrits estan en català. *LES FESTES MAJORS.-* Agost i setembre són els mesos de les festes majors. Entre una collita i altra es dediquen uns dies a solemnitzar aquests fets, pòls de la vida dels pobles agrícoles. No és improbable l'explicació històrico-religiosa d'aquestes festes. En l'època remotíssima en què les nostres terres vivien sota el paganisme encara s'honorava a la deessa Ceres, la de la prodigalitat, amb cultes primitius, sacrificant bèsties i ofrenant dels fruits de la terra. Rotllanes de joia inmensa succeïen a les ofrenes

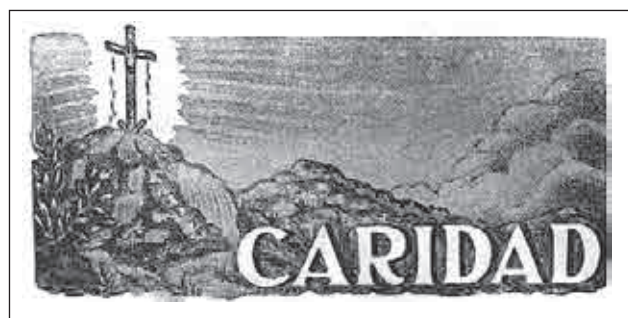

dansant d'alegria, ja que la dansa és natural a l'home com el culte a la divinitat. Més o menys lúbriques les danses o honestes-com formant part del ritus amb que es regociava a la deessa- acomplien elles bellament les festes dels solstici vernal i hivernal. Vingué el Catolicisme i anà cristianitzant els costums i les multituds totes venerant en lloc de la deessa als herois de la Fe o al mateix Senyor. La nostra Fe no és tènica ni melancòlica; per contra, és joiosa i d'una beatitud inefable. Les danses no es substituïren sinó, es joiosa i d'una beatitud inefable. Les danses no es substituïren sinó que amb més alegria per haver retrobat un nou i veritable camí- se saltava de regociament. Naturalment tot el que significava lubricitat en les danses era apartat. I així a través dels temps. Les crisis dels pobles en la Fe repercutiren en les festes ineludiblement minvant el fervor religiós i in-

tensificant-se llur sensualitat. Diríem que els segles ho han identificat tant amb la terra i la idiosincràsia dels pobles que de no celebrar-se de la fairsó com sempre s'ha fet ho buscarien miserablement. Si mirem la història religiosa de l'humanitat observarem aquests desnivells morals el mateix que en la orografia. Cal treballar i esperar. No vulguem trencar cegament una tradició ancestral, mes tots apostem en la gènesi de les nostres festes majors cristianitzem-les enterament com ho feren els predecesors³³.

CARIDAD.- Un collet amb un sant Crist sagnant. Es parla principalment del que es fa a les missions. *HEROISMO DE UNAS HERMANAS.-* La Congregación de Hermanitas de Jesús para el Apostolado Oriental, fundada en 1942, ha desplazado a través del Desierto de Sahara a ocho de sus más intrépidas misioneras para fundar una comunidad entre los leprosos del Camerún y ejercer la caridad entre estos repugnantes enfermos que se cuentan por centenares en aquella región de África. Comparamos nuestra comodidad en ese heroísmo y será la medida de nuestro escaso amor a Dios³⁴.

JUSTICIA.- Es veuen uns arbres i una balança: Els problemes socials i altres de justícia es tractaven en aquest apartat.

El rio amarillo traía cada vez menos agua. Se consideraba perdida la cosecha e irremisible el horror del hambre. Los poblados invocaban a Dios. La prensa roja burlábase de estas rogativas al Cielo. Las autoridades de FU-Yang convocan al pueblo en asamblea; previamente se ha erigido un

³² ALBI, novembre-desembre 1951

³³ ALBI, agost-setembre-octubre 1951

³⁴ ALBI, gener 1951

monigote que lleva un cartel donde se lee "Señor del Cielo". Un pelotón de soldados está preparado ant él. El jefe interroga al "Señor del Cielo" por qué no énvía la lluvia. Al no contestar le apostrofa secrilegamente de criminal, traído , bestia. A su orden disparan los soldados. Se dispersa la multitud riendo, mofándose unos, temiendo otros. Ha pasado una hora. El cielo rápidamente quedó nublado, amenazador. Empieza el predisco tempetuoso, las pidras pesan hasta seis kilos, los campos son arrasados y la desgracia impera por doquier. La justicía divina pasó sobre ellos³⁵.

En el número cincuenta-dos, en aquest apartat també es fa ressò del complot que va planejar Hitler per segrestar el papa Pius XII.

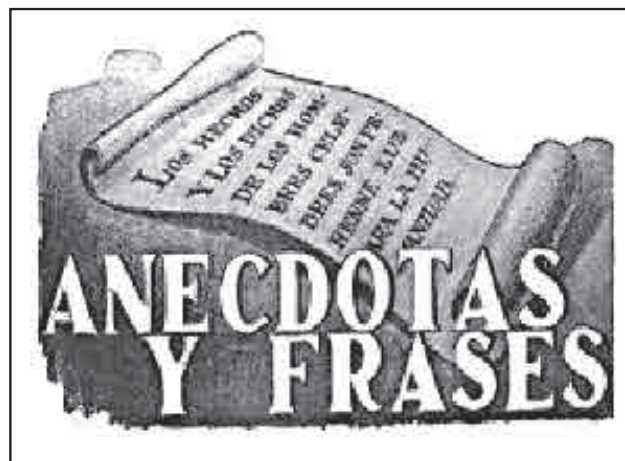
RAZON Y FE.- Un altar i un telescopi i un microscopi a cada costat, al damunt de l'altar hi ha un triangle al mig del qual hi ha un ull. Al costat del telescopi hi ha un llibre amb un mussol i al costat del microscopi, unes ampolles de laboratori.

En los EE.UU. son muchas las emisiones católicas de televisión que, con el auxilio de Dios, van a cautivar innumerables adeptos para la causa católica. Con idóneos motivos que se fue repitiendo a través del tiempo: de quien sea la prensa, de quien sea el cine, de quien sean las masas obreras... será la victoria, podemos tambien decir: de quien sea la televisión (humanamente hablando) de aquel será el mundo³⁶. En aquest article de la televisió demostra la gran importància que pot tenir aquest mitjà de comunicació en el futur.

ANECDOTAS Y FRASES.- El dibuix és un pergami on hi ha escrit "los hechos y los dichos de los hombres célebres son

perenne luz para la humanidad", i es parla de personatges com Sèneca, Paul Claudel, Gaudí, Giovanni Papen, etc.

NOTICIARIO.- Hi ha la rosa dels vents envoltada d'orenetes volant. Aquesta pàgina és de notícies de tota mena, però sempre amb la religió catòlica com a fons. Al mes de maig- juny de 1953 es feia comentari del fet que Los Caballeros de Colón varen finançar l'empresa de microfilm en blanc i negre els 600.000 manuscrits de la biblioteca vaticana i que es reservaren dues còpies, una destinada a la Universitat de Saint Louis (Missouri) i l'altra, en un lloc segur fora de la ciutat.

COLABORACION.- En català, en el dibuix es veuen unes flors en primer terme i al fons una arna i unes abelles. El seu contingut eren col·laboracions diverses.

L'opinió d'alguns bisbes -acaben de manifestar-ho en els Butlletins Oficials- de substituir el llatí de les pregàries populars-Rosari, Angelus-per la llengua materna és plausible i justa. El llatí queda ja així reduït a la pregària oficial de l'Església la qual per ésser universal usa un llenguatge universal també. No sabem però en el futur quina decisió prendrà l'Església-mare amantíssima que vetlla pel bé dels fills- referent a l'ús de la llengua vernàcula fins en aquets actes³⁷.

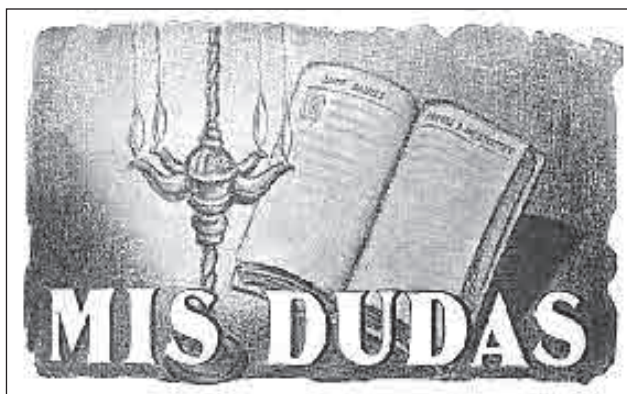

³⁵ ALBI, gener 1951

³⁶ ALBI, febrer-març 1951

³⁷ ALBI, març-abril 1953

MIS DUDAS Hi ha un llibre i una llàntia encesa. Com el seu nom mateix diu eren dubtes i preguntes. En relació a un accident natural ocorregut a Holanda on varen morir 2000 persones diu: *Triste y lamentable en grado sumo fue la hecatombe producida por la gañerna que ha poco azotó las costas de Holanda. Nadie va a achacar a la Naturaleza tamaña desgracia, basada en el desequilibrio atmosférico, consecuencia de la diversidad de estaciones en los dos hemisferios terrestres que dan origen a la corriente submarina del Gulf-Stram o Corriente del Golfo de Méjico, moderadora del rigor invernal en Europa. De no ser Holanda inferior al nivel del mar o sea en terreno ganado a la mar hubiera la tempestad estallado sin funestas consecuencias*³⁸.

PUBLICACIONES Y ESPECTACULOS.- El dibuix es d'uns llibres, d'una mascara de teatre i d'un rotllo de cinema. Es continua donant la qualificació de les pel·lícules i obres teatrals. Aquest cop canvia una mica ja que el cinc ja no existeix. Ara és 1, 2, 3, 3R i 4. En el número del mes de setembre-octubre de 1952, continua dient que la televisió és el mitjà de comunicació del futur i que totes les persones que estimen l'església haurien de fer el màxim esforç perquè aquest mitjà no caigués en mans contràries a la ment cristiana. Això ja ha passat amb el cinema que es troba en mans dels enemics de l'església. També en aquest apartat hi va constar un escrit que parla del càncer i que comença així:

El tema es de candente actualidad. La victimas de esta terrible enfermedad son incontables; aumentando cada

*dia más y más hasta convertirse en uno de los jinetes del Apocalipsis. Enfermedad misteriosa cuya etilogia está aún vedada a la inteligencia humana. Enfermedad horrible que acaba con la vida más vigorosa, minando mortalmente el organismo y sumergiendolo en el más general y agudo de los dolores. No cesa la investigación médica ni se agota la extensa bibliografía sobre azote tan mortifero para la doliente humanidad*³⁹.

DE LA PARROQUIA.- Hi ha el dibuix del tabernacle dels sants Cosme i Damià. Al costat hi diu "Santi Cosme et Damiani orate pro nobis":

*"Debido al celo del Comandante de Puesto de la Guardia Civil de Vilosell y de nuestras autoridades locales se da riguroso cumplimiento a la Orden del Ministerio de Trabajo sobre la observancia del descanso dominical. Muchas gracias por su patriotismo y religiosidad"*⁴⁰.

El dia 10 de maig es va celebrar a L'Albi una festa comarcal amb motiu del Congrés Eucarístic Internacional de Barcelona. El programa era: *Matí. A les 7. Concentració comarcal d'infants a la Plaça de la Vila. A 2/4 de 8. Marxa amb llurs senyeres cap al Temple Parroquial. A les 8. Missa solemne. Cant de la Missa de Angelis. Plàtica. Comunió general. A 2/4 de 10. Esmorzar i esplai. A les 11. Vetllada Eucarística sota el següent repertori: Ofrena (Albi) Eren set jolius caçaire s(Vinaixa), Diàleg (Tarrés i Fuleda); El branquilló (Omellons); Enguany combregaré (Albi); Poesia (Espluga Calba); Cants: Ave verum, O quam amabilis, O mater dilectionis, La Mare de Déu (Cervià); Conferència còmica (Vilosell i Pobla); Amad al pobre (Vinaixa, Diàleg (Espluga Calba); Quien pudiera ser sacerdote (Albi); Poesia (Vinaixa); La ronda del faldellí (Omellons)*

*Tarda a les 3. Focs d'artifici i globus a la Plaça de la Vila, obsequi del Magnífic Ajuntament als visita'ns. A 2/4 de 5. Exposició major de Sa Divina Majestat. Trisagi. Sermó. Pocessó eucarística. Les escolanies de totes les Parròquies precediran el tàlem. Benedicció i Reserva. Asistencia de les Magnífiques Autoritats. A les 7. Comiat*⁴¹.

L'any 1951 hi va haver 13 naixements, 10 defuncions, 14 matrimonis, compliment Pascual 73,2 per cent, comuni-

³⁸ ALBI, gener- febrer 1953

³⁹ ALBI, març- abril 1953

⁴⁰ ALBI, febrer- març 1951

⁴¹ ALBI, maig- juny 1952

ons 14300. Els nens de catecisme aquest any eren 130. El mes d'octubre de 1950 es fa menció de la instal·lació d'uns altaveus "pick-up, micrófon de cristal" que emeten amb molta potència i faran possible per mitjà d'una emissora la difusió més enllà de la nostra vila de la retransmissió de la Santa Missa i altres com música i comentaris religiosos. L'any 1952, 14 baptismes, 11 defuncions i 5 casaments.

DE LA VILLA. Era l'última pàgina amb notícies del municipi. Un dibuix molt representatiu i molt barroc. En un costat hi ha un àlber amb cinc estrelles i a l'altre hi ha l'escut dels Erill i Cartellà. Al seu damunt, la corona de la baronia.

La vinguda de la Verge de Fátima fou quelcom meravellós. Un entusiasme mai vist. El Sant Rosari ininterromput era tramés nit i dia pels altaveus del campanar. Una comunió general de 500 persones i la processó de la tarda de 800 persones. Rebuda a l'entrant de la vila fou encensada pel Sr. Rector mentre la banda tocava l'Himne Nacional. Banderes, estàndards, autoritats, poble cantant i victorejant a la Verge. Ordre, il·luminació, arcs de triomf, adornament de carrers i places, campanes al vol i cants feia que la rebuda sigues apoteòsica. Els coloms que es llançaren als peus de la Verge allí permanesqueren tota la jornada. Les magnífiques autoritats compliren-com també tot el poble-els deures de filial devoció a la Verge. El comiat fou grandíols. Dos autocars plens a vessar l'acompanyaren fins al poble veí de Vilosell. Que el seu pas deixi fragància de Fe, Esperança i Caritat⁴².

Es comunica que ja es té la sala parroquial. Allí el jovent podrà formar-se correctament com es diu en el mateix escrit:

¿Quién podría contar las innumerables veces que desde el púlpito se había amonestado a la juventud a buscar honestas diversiones, a ilustrarse y a eviatar la reuniones poco recomendables? La infancia estaba en peligro constante de contagio inmoral por la propiscuación con los mayores en lugares de juego de representaciones indignas, bailes⁴³.

L'any 1952 també es fa missa a la nit de cap d'any per primer cop dient que es va fer "per cristianitzar aquella nit força paganitzada a les ciutats" Encara que a la nostra vila aquests costums encara no havien arribat. L'any 1952 es comunica que es canvien les cerimònies que es feien fins ara el dissabte sant. També l'any 1953, per raó de la gran sequera que hi havia, es fan pregàries per demanar la pluja i va ser el diumenge 7 de juny quan a la tarda va ploure abundantment i en els dies posteriors, fet que saturà les terres de la tan necessària aigua.

El dia de la Puríssima de l'any 1953 es va posar en escena a la sala parroquial el drama "El pati blau". Les germanes Rodamilans de Lleida, acompanyades al piano pel Sr. Gaya, van ballar danses folklòriques. Amb una obra còmica, intitulada "La Gitana", es va cloure la vetllada. El 1953 hi va haver 13 batejos, 12 defuncions, 8 casaments, 16.500 comunions, compliment pasqual 72,5%, compliment dominical 64% de dones i 37% d'homes. Per tant, és un 50,5% d'adults.

Parla de la nevada de l'any 1954 encara que no diu de quin mes. Es va arribar a temperatures de 10 graus sota zero fet que danyà els olivers. Als mesos de març i abril s'explica dos casos molt singulars El de Jaume Ciurana, barber, que sortia al carrer davant de la barberia situada a cal Pere Monral, enfront de l'església i fent un xiulet, molts ocells anaven al seu costat i el seguien. I el del nen Josep Conillera Vives que ha resolt les combinacions geomètriques de l'anomenada "La qüestió dels set", passatemps oriental consistent a realitzar 480 figures amb set peces geomètriques.

El dibuixant aquest cop era el Sr F. Vallés, l'impressor el Sr. J. Roca i el corrector de l'estil, el Sr. Josep Miquel Macaya, escriptor i professor de literatura a la ciutat de Vic. A partir d'aquest número comencen a ser bimensuals, per raó dels costos del nou format, i no es vol incrementar la quota del subscriptors. El mesos d'agost setembre i octubre s'inclouen en un sol número i en el número 71 hi ha els mesos de maig, juny i juliol del 1954. És l'últim número de què tenim constància i es desconeix el perquè es va deixar de publicar aquest butlletí. Es diu que s'ha retardat la publicació de la nova revista a causa de la seva modificació amb 32 planes i 17 seccions, però malauradament aquesta ja no tinc constància que es publiqués.

⁴² ALBI, agost- setembre- octubre 1951

⁴³ ALBI, setembre- octubre 1952

Mn. FRANCESC ROVIRA

Va néixer a Mont-roig del Camp (Tarragona) el 10 d'agost de 1901. Va ser ordenat prevere a la catedral de Tarragona el 13 de Juny de 1926. L'any 1939 és nomenat regent de l'Albi i el 4 d'abril de 1956, ecònom de Sant Pau a Tarragona, on morí el 25 de març de 1974. Era una persona intel·ligent, a la gent li agradava molt anar a escoltar els seus sermons, encara que algun cop eren difícils d'entendre. Hi ha una anècdota on es demostra l'interès de la gent per anar-lo a escoltar. Els dies de Setmana Santa molts homes eren al bar mentre es feien les cerimònies religioses, però quan sabien que començava el sacerdot a predicar, anaven cap a l'església a escoltar-lo. Un vegada, un cop els tingué dintre de l'església va fer tancar les portes i els va obligar a tots a anar a estimar el Sant Crist. Aquest dia tots els que anaven a escoltar els sermons ho deixaren de fer ja que es van veure humiliats. Molts no anaven ni arreglats; encara portaven la roba de treballar.

3. EL CARGOL

Era l'any 1974 quan un grup de joves que començaven a sentir els nous aires del nostre país, decidiren fer una revista de caire local, on poder explicar les seves inquietuds i preocupacions i l'interès que tenien per la cultura. Era en castellà tret d'alguns articles en català. El primer número tenia setze planes i el temes eren: La caça, amb ensinistrament del gos manejar l'escopeta i un llarg etcètera. Entrevistes a la gent de temes de actualitat. La història de l'Albi. Els esports, (en els començaments de l'esport escolar, i com a esport rei el futbol). Un altre tema important era la construcció de l'autopista i el seu enllaç a l'Albi. Agricultura, explicant tot el que era necessari per tenir uns arbres perfectes i ser un bon pagès. El cinema amb el comentari de les pel·lícules que es projectaven en aquells moments al cinema de la vila. La música també tenia el seu apartat. "L'home i el seu món" on es tractaven temes com l'ecologia i el mal que l'home fa al seu entorn, les drogues i el tabac. Les festes i les notícies locals. Aquest n'era un exemple singular.

Desembre de l'any 1974: desaparició d'una finestra del castell, i unes de dintre de la bodega, la compra per part de l'ajuntament de "L'hort del senyor", les barrinades que es tiraven per fer l'autopista fet que va produir danys als edificis del poble, sense que es fes cas del que deia la gent, la mort del Mossèn Anton, personatge il·lustre i ple de bondat.

Mossèn Rafel fa, per primer cop, la proposta de fer una festa a la cova. La sequera era tema principal ja que eren moments en què feia molta falta aigua per beure. Josep Griñó donava lliçons de català i deia que recordéssim els dies 18-19-20 del juliol del 1936 amb dolor i vestits de dol pel gran mal que varen causar a la nostra societat.

També la redacció va sofrir una agressió un dia que estava reunida. Unes pedres trencaren els vidres de la sala on estaven. Mossèn Rafel, rector del poble, hi participà i en un principi ho feia amb articles del bon menjar i la salut més tard. Els seus escrits eren de caire religiós.

"PRIMERA ESTACIÓ.- *l'emigrant.- Deixo la casa i la meva terra. M'obliguen a marxar. Jo no entenc per què he de marxar tant lluny en busca de treball. Perquè he d'anar a la fàbrica i la fàbrica no ve a nosaltres? Així he de marxar a un país estrany, deixant la meva família. Negant-me a disfrutar dels meus estimats i ells de mi. Perquè els homes no menten una manera de poguer estar tots en la nostra terra, on tots hem nascut?*"⁴⁴. Això era un viacrucis del pagès. Encara que no es va publicar del tot.

L'editorial sempre feia relació al dibuix que hi havia a la portada, que era de temes actuals, i a la contraportada hi havia l'escut que és esculpit a la façana de l'Ajuntament. També la secció de poesia era important. La Carme i la Inda ens delitaven amb les seues obres plenes de sentiment.

VIETNAM

*Vietnam, que ets tu Vietnam?
Pobresa, guerra i fam.
Què n'han fet dels teus camps?
què han fet al teu poble?
què n'han fet dels infants?
què n'han fet dels teus joves?
Pols, terra molla i foc,
seques bombes t'escarxen
l'odi dels demés
fa misèria al teu poble.
Vietnam, què ets tu Vietnam?
Pobresa, guerra i fam.
Discòrdies independents a tu,
enveja de pobres riqueses,
que les fortes i riques et compren
pagant-te amb pau, sols de promeses....
D'on trauràs el pa d'arròs
si les bombes han cremat el sembrat?
d'on trauràs l'amor
si sols odi t'han ensenyat?
Vietnam, que ets tu Vietnam?
Pobresa, guerra i fam*⁴⁵.

⁴⁴ EL CARGOL, març 1977

⁴⁵ EL CARGOL, juliol 1975

El preu de la subscripció era de 144 pessetes anuals. Aquest va ser el primer equip que va portar la direcció: Jaume Josa i Ramon Miró. Equip de redacció: Maria Cornet, Jaume Josa, Josep Feliu, Josep Guiu, Josep Bernat, Josep Mª Tost, Mª Teresa Serra, Joan Farré, Inda Amorós, Pau Mandaña, Maria Sans, Ramon Miró i Jaume Vives. Mecanografia: Cosme Capdevila, Maria Cornet, Antònia Moragues i Josep Bernat. Rotulació: Joan Sarra, Teresa Camí i Paquita Josa. Dibuijants: Cosme Bernat i Mª Teresa Serra.

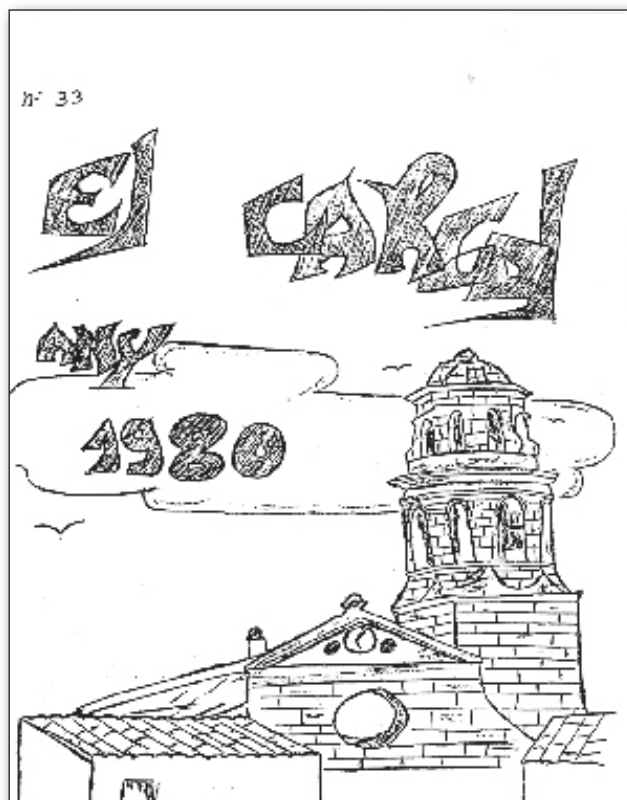
La impressió era per mitjà de multicopista, la famosa vietnamita. Havies de tenir molta cura a fer bé els originals ja que si feies una equivocació havies de tornar a fer-ne un de nou. També calia vigilar amb la tinta ja que per excés o per defecte et podia quedar malament. Era una autèntica aventura, però la voluntat i la il·lusió van fer que la revista es continués fins al número 32. Al mes de maig - juny de 1977 sortia l'últim numero. Encara que a l'any 1980 va sortir un número especial amb ganes de tornar a reprendre la revista.

Tan sols hi havia un consell de direcció, format per Maria Cornet, Mª Carme Conillera, Jaume Farré, Roser Gasió, Jaume Josa, Ramon Miró, Margaret Rius i Carme Serra. Molts van ser els col·laboradors: Mn. Rafel Culleré, Jaume Vives, Gemma Miró, Meritxell Lladó, Maricel LLauradó, Josep Bernat, Jaume Vives, Francesc López, Carme Fort, Maria Albaigés, Jaume Tost, Adrià Moragues, Joan Moragues, Enric Moragues, Elisabet Rius, Hombelina Rius, Pilar Bernat, Inda Amorós, Elvira Martí, Maria Cornet, Josep Feliu, Paquita Fort, Cosme Capdevila, Tresina Camí, Joan Sarrà, Paquita Josa, Ramon Cunillera, Mª Teresa Serra, Antònia Moragues, Josep Mª Tost, Mercedes Gasió, Josep Moragues, Assumpció Cunillera, Camila Ciurana, Maria Sans, Pau Mandaña, Celedonio Vives, Joan Farré, Marta Vives, Angelina Cornet, Montse Griñó, Cosme Bernat, Mª Carme Monné, Mª Carme Martin, Antònia Moragues i Josep Griñó. Com es pot comprovar és la major part del jovent, Eren temps difícils i la gent tenia ganes de fer quelcom, i la il·lusió de cara al futur ens unia a tots. Pot ser que la qualitat de la revista, en aquells moments, no era el que podíem desitjar, però va valer la pena tots els esforços fets. Gràcies a ells avui ens queda el record d'uns anys d'esdeveniments de la nostra vila.

El mes de juliol i agost del 1983 torna a reaparèixer la revista, renovada totalment. Es fa per mitjà de fotocòpies i tota en català i amb legalitat, cosa que en l'anterior etapa no ho era.

A finals de 1987 surt l'últim numero de *El Cargol* i acaba així 13 anys que varen canviar totalment el nostre conuiu ja que es donava entrada a la nova democràcia.

La segona època encara va ser més difícil que la primera ja que la vila es va veure immersa en la gran divisió. Dos grups molt diferenciats i enfrontats, encara que els components de la revista sempre es varen mantindre al marge, deixant pas a totes les opinions fossin del grup que fossin, encara que no tots estaven contents amb el que es deia en els escrits.

Podria destacar les notícies importants ocorregudes durant la segona edició de *El Cargol*: el tancament del cinema Catalunya, local que havia estat sala de ball i de cinema durant trenta-un anys. En aquest edifici moltes parelles van començar el seu festeig i es van fer el primer petó en mig de la foscor del cinema. La nevada del 15 de maig de 1984, l'ascens per primer cop a segona categoria regional de l'equip de futbol, la construcció de les piscines, la creació dels grup de la Banda i Majorets, el patinatge, la festa per commemorar els cent anys del còlera o l'entrevista a Josep Lladonosa, autor del llibre "Història de L'Albi i la seva antiga Baronia". Però sens dubte el tema més destacable era la desunió que vivia el poble i dintre de la revista es feia ressò de les activitats dels dos grups. Per sort avui dia, des de fa uns quants anys, això ja es història.

Avui quan ja han passat vint anys de l'aparició de l'últim número, què en queda de *el Cargol*? De la primera època poca cosa més que el record; tan sols en col·leccions privades es poden trobar les revistes. De la segona ja en queden més i les podem trobar en col·leccions particulars, i en els arxius de la Generalitat.

El grup de joves d'aquell temps avui recorda amb nostàlgia aquells dies, en què feien la revista tot expressant la seva opinió, i miraven cap al futur amb il·lusió. Malgrat les dificultats i les amenaces i pressions tot va ser molt bonic. Llàstima que acabés. Ells, amb el seu esforç, van contribuir perquè quedessin marcats en la història uns moments importants de la nostra vila.

3.1. Portades del *El Cogol*: primera època

3.2. Portades de *El Cargol*: segona època

